

Պաշտոնական կարծիք

Նորիկ Էդիկի Շահնազարյանի

«ՀՀ Սահմանադրության արդի հայեցակարգային մոտեցումները, իրավաբանական հատկանիշները և զարգացման միտումները» թեմայով ԺԲ.00.02. «Հանրային իրավունք-սահմանադրական, վարչական, ֆինանսական, մունիցիպալ, բնապահպանական, եվրոպական իրավունք, պետական կառավարում» մասնագիտությամբ թեկնածուական ատենախոսության վերաբերյալ:

Գրախոսվող ատենախոսական աշխատանքը նվիրված է ՀՀ Սահմանադրության արդի հայեցակարգային մոտեցումներին, հիմնական օրենքի իրավաբանական հատկանիշներին և զարգացման հեռանկարներին:

Քննարկվող աշխատանքի հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է մեզանում ընթացող սահմանադրական և դատաիրավական բարեփոխումների իրականացման անհրաժեշտությամբ:

Արդի դարաշրջանի սահմանադրությանը, որպես կանոն բնութագրական է ազգային իրավական համակարգում սահմանադրության գերակայության հիմնարար սկզբունքի հաստատումը:

Սահմանադրական զարգացումների ամենաընդհանրական բնութագրիչն այն է, որ ներկայումս, առավել քան երբևէ, կարևորվում է հասարակական հարաբերություններում սահմանադրական սկզբունքների ու նորմերի ամփջական գործադրման հուսալի երաշխավորումը, այդ հարաբերությունների սահմանադրականացումը՝ որպես իրավական, ժողովրդավարական համակարգերի և սկզբունքների կայացման նախադրյալ:

Սահմանադրական փոփոխությունները կամ բարեփոխումները շարունակական և օբյեկտիվ բնույթ են կրում այն դեպքում, երբ դրանք հիմնավորված են և պայմանավորված են հասարակական զարգացումների օրինաչափություններից:

Վերջին (2015թ.) վերափոխված Սահմանադրությունն առավել հստակեցրեց իշխանությունների տարանջատման սկզբունքը, ամրապնդեց մարդու և քաղաքացու իրավունքների ու ազատությունների երաշխիքների համակարգը, բարեփոխեց դատական մարմինների համակարգը, մասնավորապես՝ լրացուցիչ երաշխիքներ սահմանվեցին դատական անկախ իշխանության կայացման և դատական ակտերի

հեղինակության բարձրացման ուղղությամբ, ընդլայնեց տեղական ինքնակառավարման համակարգի իրավասությունը և այլն: Սակայն դրանով չսահմանափակվեց սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացը: Դեռ ավելին, 2015 թվականի փոփոխություններից տարիներ անց բացահայտվեց, որ գործող Սահմանադրությունն ունի հետագա համակարգային փոփոխությունների կարիք:

Ուստի սահմանադրական տեսական և գործնական բնույթի մի շարք հարցադրումներ կարիք ունեն լուրջ գիտական հետազոտությունների, որին էլ նվիրված է քաննարկվող ատենախոսական աշխատանքը: Այս առումով սահմանադրական տեսությունը և պրակտիկան անելիքներ շատ ունի, այդ թվում՝ վերջին տարիների հայ սահմանադրական իրավունքի զարգացման գիտական համակողմանի հետազոտության բնագավառում, որին ձեռնամուխ է եղել գրախոսվող ատենախոսության հեղինակը:

Բննարկվող աշխատանքի հիմնական նպատակն է համալիր և բազմակողմանի վերլուծության ենթարկել սահմանադրության, որպես երկրի հիմնական օրենքի էությունը և բովանդակային առանձնահատկությունները:

Նպատակը կանխորոշել է հետևյալ խնդիրների առաջադրումը և դրանց լուծման ուղիները.

- 1) բացահայտել սահմանադրության հասկացությունը, էությունը և բովանդակային առանձնահատկությունները,
- 2) վերլուծել ՀՀ սահմանադրական զարգացման հիմնական միտումները,
- 3) բացահայտել սահմանադրության անմիջական գործադրման տեսական և կիրառական նշանակությունը իրավակարգավորումների ոլորտում,
- 4) վերահիմաստավորել սահմանադրական բարեփոխումների անհրաժեշտությունը ազգային իրավական համակարգի զարգացման խնդրում:

Աշխատանքի բովանդակության ուսումնասիրումից կարելի է եզրակացնել, որ հեղինակը պատշաճ գիտական խորությամբ լուծել է իր առջև դրված խնդիրները:

Գրախոսվող ատենախոսության գիտական նորույթը արտահայտվում է նրանում, որ հեղինակը համակողմանի և համակարգված քննական վերլուծության է ենթարկել ՀՀ սահմանադրական զարգացման հիմնական փուլերը, հիմնավորվում է

գործող սահմանադրության փոփոխությունների կամ նոր սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտությունը՝ պայմանավորված երկրի քաղաքական, սոցիալական, տնտեսական և իրավական գործոններով, ինչպես նաև աշխատանքում բացահայտվում է սահմանադրության՝ որպես հասարակական դաշինքի (պայմանագրի) իրավաքաղաքական և գաղափարական էությունը:

Աշխատանքում հեղինակը քննարկել է նաև արդի սահմանադրական հայեցակարգային մոտեցումները, սահմանադրության դրույթների անմիջական գործողության և իրավական համակարգի կառաարևագործման, սահմանադրության մեկնության, օրենսդրության և իրավակիրառ պրակտիկայի բարելավման հարցերը:

Գիտական նորույթի տարրեր են պարունակում նաև պաշտպանության ներկայացվող հիմնական դրույթներում, գործնական առաջարկություններում և տեսական հետևություններում, որոնք ունեն ինչպես գիտաճանաչողական, այնպես էլ գործնական-կիրառական նշանակություն:

Աշխատանքում հեղինակը լիարժեքորեն է օգտագործել նորմատիվ նյութը և մասնագիտական գրականությունը, ինչի շնորհիվ այն դարձել է ավարտուն և ամբողջական ինքնուրույն հետազոտություն, որն ունի տեսական և գործնական նշանակություն:

Դրական գնահատելով կատարված աշխատանքը, այդուհանդերձ ունենք որոշակի նկատառումներ, որոնք հանգում են հետևյալին.

Առաջին, խոսելով «Սահմանադրության դրույթների անմիջական գործողության մասին, մեր կարծիքով, անհրաժեշտ էր հատկապես կանգ առնել 3-րդ գլխի վրա, որն ամբողջությամբ 2015 թվականից մինչև օրս չի գործադրվել ոչ անմիջապես և ոչ էլ առանձին օրենսդրական ակտերի միջոցով:

Երկրորդ, աշխատանքի 3-րդ գլխի երկրորդ ենթագլխում շարադրված հեղինակային մոտեցումները սահմանադրական բարեփոխումների վերաբերյալ, ըստ էության, հստակ չի արտահայտում հեղինակային դիրքորոշումը սահմանադրական փոփոխությունների թե՛ նոր սահմանադրության ընդունման անհրաժեշտության վերաբերյալ, որովհետև դրանք տարբեր մոտեցումներ և տարբեր նշանակություն ունեն:

Սակայն նշված նկատառումները ամենևին չեն սովբերում կատարված դրական աշխատանքը:

Անդամագրում լիարժեքորեն են արտացոլված աշխատանքի հիմնական դրույթները:

Աշխատանքի բովանդակությունը համապատասխանում է ընտրած մասնագիտական թվանիշին:

Հեղինակի տպագրած գիտական աշխատանքներում լիովին արտացոլված են ատենախոսության հիմնական դրույթները:

Ելնելով վերոշարադրյալից, գտնում ենք, որ Նորիկ Եղիկի Շահնազարյանի «ՀՀ Սահմանադրության արդի հայեցակարգային մոտեցումները. իրավաբանական հատկանիշները և զարգացման միտումները» թեմայով թեկնածուական ատենախոսությունը գիտական նորույթ պարունակող, ամբողջական և ավարտուն հետազոտություն է, լիովին համապատասխանում է «Հայաստանի Հանրապետությունում գիտական աստիճանների շնորհման կարգի պահանջներին». իսկ հեղինակն արժանի է իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի շնորհմանը:

Ընդդիմախոս՝

ՀՀ ԳԱԱ Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի պետաիրավական հետազոտությունների բաժնի վարիչ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Ն. Արմատյան Հ. Մ. ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ

Պրոֆեսոր Հովհաննես Միքայելի Ստեփանյանի ստորագրության իսկությունը հաստատում են՝ ՀՀ ԳԱԱ Փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի գիտական ջարտուղար, պատմական գիտությունների թեկնածու՝

Հ.Վ.ՆԱԶԱՐՅԱՆ